EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2008
DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-ĦAMES SENA MALTI (FEHIM MIS-SMIGĦ) ĦIN: 20 MINUTA

Karta ta' l-Għalliema
Gwida għat-tmexxija ta' l-eżami tal-Fehim mis-Smigħ
Riżorsi:
1. Test li jinqara
2. Karta tal-mistoqsijiet
3. Riga u lapes

INTRODUZZJONI: Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi.

L-għalliem/a j/tgħid lit-tfal li:

1.	• il-karta għandha tinżamm wiċċha 'l isfel • ser tinqralhom l-istorja ***Marija l-Furnara*** • għandhom jisimgħu b'attenzjoni waqt dan l-ewwel qari • ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan il-qari	**(3 minuti)**
2.	• jaqilbu l-karta bil-mistoqsijiet wiċċha 'l fuq • l-għalliem/a j/taqralhom għal darba l-mistoqsijiet waqt li t-tfal jaqrawhom f'qalbhom imma ma jiktbu xejn	**(3 minuti)**
3.	• jaqilbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l isfel u jisimgħu t-tieni qari tat-test • ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan it-tieni qari	**(3 minuti)**
4.	• għandhom jerġgħu jaqilbu l-karta wiċċha 'l fuq • għandhom iwieġbu billi jagħmlu sing taħt it-tweġiba t-tajba • jimmarkaw waħda biss għal kull mistoqsija	**(5 minuti)**
5.	• ser jinqralhom it-test għat-tielet darba • jistgħu jkomplu xi mistoqsijiet li ħallew barra waqt dan it-tielet qari	**(3 minuti)**
6.	• jiċċekkjaw it-tweġibiet, ikomplu dawk li m'għamlux u jkunu ċerti li mmarkaw waħda bħala tweġiba	**(3 minuti)**

EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2008
DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-ĦAMES SENA	MALTI (FEHIM MIS-SMIGĦ)	ĦIN: 20 MINUTA

MARIJA L-FURNARA

L-ewwel parti

1. Marija Brincat, jew aħjar kif inhi magħrufa bħala Marija l-Furnara, twieldet Ħal Qormi. Għandha disgħin sena. Xagħarha abjad qotna, miġbur f'qagħqa. Minkejja l-età kbira tagħha, għadha tmur il-forn kuljum biex tgħin kif tista' lis-sitt uliedha. Dawn ilkoll ħadu u tgħallmu din is-sengħa minn għandha.

2. Marija hija bint furnar ukoll. Hija dejjem tiftakarha taħdem il-forn ta' missierha li hemm fi Triq l-Ifran, Ħal Qormi stess. Meta kienet daqsxejn ta' tifla, kienet tmur il-forn biex tagħti daqqa t'id lil missierha fit-tindif tal-forn. Qatt ma kienet toqgħod idejha fuq żaqqha. Hija dejjem kienet tara x'tivvinta biex tgħin mill-aħjar li tista'.

3. Ta' tlettax-il sena bdiet tagħmel xi ħobża tal-Malti u ħobż ieħor. Meta kellha għoxrin sena tilfet lil missierha u l-forn għadda f'idejha. Bdiet tmexxih hi, waħedha.

It-tieni parti

4. Marija żżewġet lil Karmnu meta kellha tnejn u għoxrin sena. Karmnu kien furnar ukoll. Hu beda jaħdem fil-forn ta' martu. Bejn għax kienu t-tnejn bieżlin u bejn għax dejjem żammew il-forn nadif xummiema, in-nies qatt ma naqsu. B'hekk Marija u Karmnu dejjem kienu b'ilsienhom barra biex ilaħħqu mad-domanda tal-parruċċani tagħhom.

5. Sewwa jgħid il-qawl Malti li *Bin is-sengħa għandu nofsha* għax is-sitt uliedhom kollha kemm huma ħadu din is-sengħa. Dawn tant irnexxew li llum fetħu ħamest ifran oħra. It-tifel il-kbir żamm il-forn ta' Marija hu.

6. Minkejja li wliedha spiss jgħidulha biex tistrieħ, Marija għadha sal-lum tmur sal-forn. Filwaqt li tbigħ xi ħobża, toqgħod tirrakkonta minn xiex għaddiet meta kienet ferm iżgħar fl-età.

EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2008

DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-ĦAMES SENA	MALTI (FEHIM MIS-SMIGĦ)	ĦIN: 20 MINUTA

Isem u Kunjom: ______________________________________

Klassi: ___________________________

Tikteb xejn qabel ma tingħata l-ordni.
Oqgħod attent/a l-ħin kollu.
Ara li tkun weġibt sewwa.

Marki: 1 – 9 (marka kull waħda)
10 – 12 (2 marki kull waħda)

Total: 15-il marka

Agħmel sing taħt it-tweġiba t-tajba.

L-ewwel parti

1.	Marija Brincat twieldet	Ħal Qormi. Ħad-Dingli. Ħaż-Żebbuġ. Ħal Safi.
2.	Illum għandha	tletin sena. erbgħin sena. tmenin sena. disgħin sena.
3.	Tfal kellha	tnejn. erbgħa. sitta. sebgħa.
4.	Missierha kien	għalliem. bejjiegħ tal-ħaxix. furnar. teknixin tal-kompjuter.
5.	Marija kienet diġà tagħmel il-ħobż	ta' sitt snin. ta' tlettax-il sena. ta' għoxrin sena. ta' tletin sena.
6.	Missierha miet meta kellha	għoxrin sena. tletin sena. erbgħin sena. ħamsin sena.
7.	Għall-ewwel Marija bdiet tmexxi	bl-għajnuna ta' wliedha. m'ommha. ma' wliedha. waħedha.

It-tieni parti

8. Żewġha kien jismu
- Ġorġ.
- Bastjan.
- Karmnu.
- Grabiel.

9. Illum il-familja ta' Marija għandha
- żewġt ifran.
- tlett ifran.
- ħamest ifran.
- sitt ifran.

Aqta' sing taħt it-tifsira t-tajba.

10. ***Xagħarha abjad qotna*** tfisser li xagħarha kien
- miġbur u nadif.
- abjad ħafna.
- nnukklat.
- bil-ġel.

11. ***Tagħti daqqa t'id*** tfisser
- tgħin.
- tiġġieled.
- tferfer idejha biex titkellem.
- tagħti kulma jkollha.

12. ***Dejjem b'ilsienhom barra*** tfisser
- iħobbu jitgħażżnu.
- jistrieħu spiss.
- il-ħin kollu jpaċpċu.
- dejjem sejrin bix-xogħol.

EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2008

DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI

Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-ĦAMES SENA	MALTI (KITBA)	ĦIN: siegħa u kwart

Isem: ______________________________

Klassi: ______________________________

TOTAL TAL-MARKI

AQRA SEWWA DAN LI ĠEJ:

- Imla ismek u l-isem tal-klassi. TAQLIBX IL-PAĠNA QABEL JGĦIDULEK.
- Qabel tikteb it-tweġiba, ara li tkun fhimt sewwa l-mistoqsija.
- Jekk ma tkunx taf tagħti xi tweġiba, ħalliha vojta u kompli l-oħrajn; imbagħad erġa' ippruvaha fl-aħħar.
- Jekk tieħu żball ingassah pulit u erġa' ikteb.
- Meta tlesti erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranġa xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.

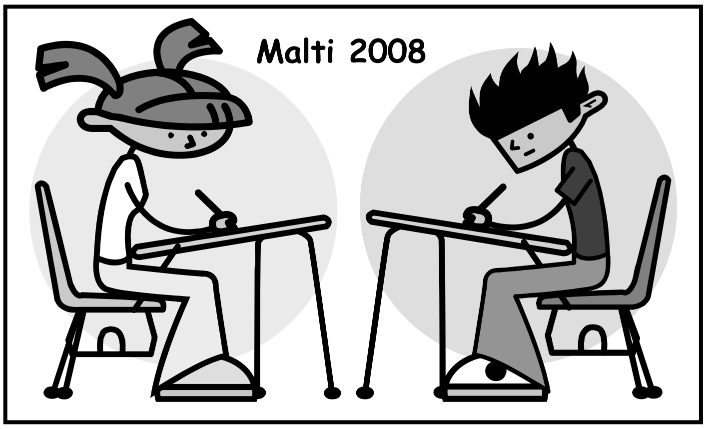

Aqra sew din is-silta.

Il-Ħanut ta' Marija

Is-sinjura Marija Bajada minn dejjem xtaqet li tiftaħ ħanut tal-merċa, imma żewġha Turu dejjem qalilha le. Is-sur Turu kien tat-tajjeb minn twelidu għax wiret ħafna flus. Barra minn hekk kien sid ta' ħafna ħwienet f'Tas-Sliema. *(par. 1)*

Lil martu kien spiss jgħidilha, "Aħna m'għandniex bżonn flus. M'għandekx għalfejn toqgħod tqum kmieni u toqgħod tbati sservi lin-nies. Il-ħajja gawdiha għax m'aħniex għal hawn." *(par. 2)*

Minkejja li Marija xtaqet li taqta' xewqitha, lil żewġha kienet tħobbu wisq u ma xtaqitx li tgħidlu le biex ma tinkwetahx. Żewġha kien marid b'marda serja u ma tantx kellu ħajja. Il-marda kiefra li kellu s-sur Turu ma ħafritilux. F'lejlet il-Milied ta' għaxar snin ilu, ħalliena. Marija bkiet fuq li bkiet it-telfa ta' żewġha. Sabet ruħha waħedha, armla u bla tfal. Ma kinitx taf kif se tqatta' l-ġranet twal li sabet ruħha fihom. Li ssib ruħek waħdek mhux ċajta. Tgħidx kemm kienet tkun qalbha sewda meta tkun waħedha u ma tistax tiftaħ qalbha ma' xi ħadd! *(par. 3)*

L-idea li tiftaħ il-ħanut reġgħet daħlet f'moħħha. Ma damitx wisq biex fetħet il-ħanut li dejjem xtaqet. F'inqas minn sena mill-mewt ta' żewġha, fetħet ħanut minflok il-garaxx li kellha mad-dar. *(par. 4)*

Jum wara jum, il-parruċċani bdew ġejjin. Għall-ewwel bdew ġejjin ftit ftit, imma aktar m'għadda ż-żmien, aktar bdew jiżdiedu parruċċani ġodda. Kull x'ħin tgħaddi, il-ħanut ta' Marija dejjem kien ikun mimli daqs bajda. Fil-ħanut kont tista' ssib minn kollox, għalkemm ma kienx xi ħanut kbir. Il-parruċċani kienu jieħdu gost jixtru minn għandha peress li l-ħanut kienet iżżommu nadif tazza. Barra l-indafa n-nies kienu jiġu bi ħġarhom għax il-prezzijiet kienu orħos minn ta' ħaddieħor. *(par. 5)*

Aktar ma jgħaddi ż-żmien, Marija bdiet tħossha aħjar peress li issa setgħet tqatta' ħafna mill-ħin tpaċpaċ man-nies. L-importanti għaliha mhux kemm tbigħ jew kemm tagħmel qligħ, imma li jkollha ma' min tgħid kelma. Fil-ħanut kienu jitkellmu fuq kollox u peress li l-kliem bħaċ-ċirasa, bosta mill-parruċċani kienu jibqgħu fil-ħanut anki wara li jkunu għamlu x-xirja. *(par. 6)*

Illum il-ħanut ta' Marija huwa magħluq u mitluq. In-nies li kienu jmorru fil-ħanut tagħha spiss joqogħdu jiftakru fiż-żmien li qattgħu jpaċpċu flimkien u fix-xirjiet li kienu jagħmlu fil-ħanut ta' Marija. *(par. 7)*

A. *Issa aqra, ifhem u wieġeb b'*sentenzi sħaħ*.*
Tagħmilx żbalji fil-kitba. ***(13-il marka)***

1. X'kienet ix-xewqa ewlenija ta' Marija? ____________________________

____ (1)

2. Min kien is-sur Turu? ______________________________________

____ (1)

3. Semmi raġuni waħda għaliex il-familja Bajada kienet sinjura. ___________

____ (1)

4. Sib **żewġ aġġettivi** minn paragrafu 3 li jiddeskrivu l-marda tas-sur Turu.

____ (1)

5. Fejn fetħitu l-ħanut Marija? ____________________________________

____ (1)

6. Iddeskrivi l-ħanut ta' Marija. ___________________________________

____ (1)

7. Għaliex il-parruċċani bdew dejjem jiżdiedu? ________________________

____ (1)

8. X'kien importanti l-aktar għal Marija, li tbigħ jew li jkollha ma' min tgħid kelma? ____

____ (1)

9. Mis-silta sib l-espressjonijiet li jfissru dawn:

(a) sinjur ħafna *(par. 1)* ____________________________________ (1)

(b) miet *(par. 3)*____ (1)

(ċ) imdejjqa ħafna *(par. 3)*_________________________________ (1)

(d) kelma ġġib lil oħra *(par. 6)* _____________________________ (1)

10. Għaliex taħseb li llum il-ħanut ta' Marija huwa magħluq u mitluq?

____

____ (1)

B. ***Immarka bis-sinjal*** *✓ ħdejn kull sentenza taħt Veru jew Falz.*

(8 marki)

		Veru	Falz
1.	Is-sur Turu Bajada minn dejjem kien sinjur. *(par. 1)*	✓	
2.	Martu Marija minn dejjem kellha ħanut tal-merċa. *(par. 2)*		
3.	Is-sur Turu miet fl-ewwel tas-sena. *(par. 3)*		
4.	Turu u Marija kellhom żewġt itfal. *(par. 3)*		
5.	Il-ħanut fetħitu minflok il-kamra ta' l-ikel. *(par. 4)*		
6.	Fil-ħanut kont issib tixtri ħafna affarijiet. *(par. 5)*		
7.	Il-prezzijiet kienu ogħla minn ta' ħaddieħor. *(par. 5)*		
8.	Il-parruċċani kienu jitkellmu fuq kollox. *(par. 6)*		
9.	Illum il-ħanut m'għadux jinfetaħ. *(par. 7)*		

Ċ. Aqta' sing taħt il-kelma li ma taqbilx ma' l-oħrajn.
L-ewwel waħda lesta. ***(7 marki)***

1.	Marija	<u>qattusa</u>	Turu	Ġina	Frans
2.	Il-Birgu	L-Imdina	Il-Ħamrun	L-Imsida	Għawdex
3.	idejn	sieq	driegħ	għajn	widna
4.	ħanut	marid	sinjur	ftit	ġdid
5.	magħna	m'aħniex	m'għandniex	ma konniex	ma xtaqitx
6.	iftaħ	oħroġ	orħos	ifraħ	ikteb
7.	kiser	telaq	miet	fetħet	għalaq
8.	farfar	legleg	kiser	tektek	kaxkar

D. Oħroġ ***aġġettiv fil-komparattiv jew fis-superlattiv*** *mill-kliem miktub skur. L-ewwel waħda lesta.* ***(5 marki)***

1. Ħija ikbar **(kbir)** minni b'sena.
2. Jiena għalkemm ___________________ **(żgħir)** minnu fl-età, ___________________ **(twil)** minnu b'xi żewġ ċentimetri.
3. In-nies jaħsbu li jiena ________________ **(żgħir)** waħda fil-familja, imma miniex għax warajja hemm ħuti t-tewmin.
4. Ħija spiss jinkini li jien ________________ **(ħoxna)** minnu, imma qatt ma jgħid li jien ________________ **(sabiħ)** fost kulħadd.

E. Ifhem din is-silta.
Wara daħħal ***kliem*** *fil-vojt li jagħmel sens f'din is-silta.*
L-ewwel waħda lesta. ***(10 marki)***

Minn dejjem xtaqt insiefer. Sena ilu qtajt xewqti ________________ sifirt għall-ewwel ________________ mal-familja tiegħi.

Niftakar li dakinhar li kellna nsiefru, jien kont ferħan se ________________. Ħassejtni wkoll xi naqra ________________. Tlaqna ________________ l-ajruport kmieni, biex ma mmorrux nitilfu l-ajruplan li kellu________________ l-Italja. Sakemm sar ________________ biex nitilgħu fuq l-ajruplan, jien u ħuti qgħadna naraw l-ajruplani telgħin u ________________. Fl-aħħar wasal il-mument tant mistenni. Sejħulna ________________ nirkbu l-ajruplan. Fuq l-ajruplan kien hemm ħafna ________________. Din kienet esperjenza sabiħa li ma ninsa qatt.

*F. Daħħal kelma waħda biss fil-vojt li għandha **l-istess tifsira**.*
L-ewwel waħda lesta. ***(6 marki)***

Xahrejn ilu l-għalliema tagħna qaltilna li se mmorru mixja **(passiġġata)** fil-kampanja biex nitgħallmu fuq il-fjuri.

Iltqajna quddiem il-______________ **(mafkar)** ta' Dun Karm Psaila li hemm ______________ **(viċin)** il-knisja. Minn hemm bdejna mixjin lejn il-kampanja. Peress li kien l-istaġun tar-Rebbiegħa, il-kampanja kienet imżejna bi fjuri sbieħ ta' kull ______________ (**qies**) u kull ______________ (**lewn**). Matul il-mixja, għaddejna mill-mogħdijiet li sibna biex kemm jista' jkun ma nirfsux fjuri. Aħna t-tfal tgħidx kemm staqsejna ______________ **(domandi)** lill-għalliema tagħna u tgħidx kemm tgħallimna mit-______________ (**risposti**) li tatna.

Ġ. Imla l-vojt skond dak li hemm fil-parentesi. ***(8 marki)***

Ftit jiem oħra u jibdew (*ikteb* **l-artiklu)** _________ vaganzi tas-Sajf. Aħna nkunu ________________ (*plural ta'* **ferħan)** bihom għax (*kelma waħda flok* **fi + il-)** ________________ vaganzi nistrieħu. Il-mistrieħ huwa tajjeb għal (*kelma waħda flok* **il-ġisem tagħna)** ________________. Għalkemm ma jkollniex skola, (*in-negattiv ta'* **għandna)** _______________ naħlu l-ħin u tajjeb li (*verb mill-għerq* **Q-B-D)** ________________ xi ktieb u (*kelma waħda flok* **naqraw lilu)** _______________. Ħafna huma dawk li jħobbu l-baħar, imma rridu niftakru li ħafna (*il-plural ta'* **siegħa)** ________________ fix-xemx huma ħażin ħafna għal saħħitna.

G. Aqra sewwa.

Ara x'hemm fil-parentesi.

Sib it-tweġiba t-tajba.

Wara imla l-vojt. **(*8 marki*)**

Bejn iċ-Ċirkewwa u l-port _______________ (*agħżel* ***ta, ta', taha***) l-Imġarr Għawdex, jitħaddem servizz bil-vapur operat mill-kumpanija *Gozo Channel*. Is-servizz bil-vapur iġorr kemm _______________ *(ikteb kelma waħda li tfisser* ***nies li qed jivvjaġġaw****)*, kif ukoll vetturi u merkanzija. Il-vjaġġ bejn Malta u Għawdex jieħu madwar nofs siegħa. Illum il-kumpanija *Gozo Channel* għandha flotta ta' _______________ *(ikteb in-numru* ***3*** *fi kliem*) vapuri: l-MV Malita, l-MV Gaudos u l-MV Ta' Pinu li lkoll inbnew fit-tarzna ta' Malta lejn tmiem is-snin _______________ *(ikteb in-numru* ***90*** *fi kliem*). Is-servizz hu wieħed ta' _______________ *(ikteb kelma waħda li tfisser* ***frekwenti****)* u fis-sajf jiżdiedu l-vjaġġi biex ilaħħqu mat-talba tal-Maltin u t-turisti.

L-iskeda tas-Sajf tibda _______________ (*agħżel* ***min, min-, minn***) Ġunju u _______________ (*oħroġ verb minn* ***baqa'***) sejra sa l-aħħar ta' Settembru. Matul dan iż-żmien ikun hemm vjaġġ kważi kull siegħa. Il-vjaġġi jonqsu xi ftit fix-Xitwa, filwaqt li s-servizz jista' jiġi sospiż minħabba l-maltemp. F'każ ta' dubju, jew għal iktar _______________ *(ikteb kelma waħda li tfisser* ***tagħrif****)*, wieħed jista' jċempel f'wieħed mill-uffiċċji tal-kumpanija.

*GĦ. Ikteb komponiment ta' madwar 120 kelma dwar **wieħed** minn dawn is-suġġetti:* ***(20 marka)***

1. **Il-festa tar-raħal**

   Għid liema hija l-festa tal-belt jew raħal fejn toqgħod.

   Meta jiċċelebrawha?

   Xi jsir matul il-festa?

2. **Żewġt iħbieb favoriti tiegħi**

   Ikteb dwar dawn iż-żewġt iħbieb.

   Għid min huma.

   Għid għaliex huma speċjali.

3. **Jien kelb**

   Għid x'tip ta' kelb int u fejn tgħix.

   X'avventuri sbieħ jew koroh tgħaddi minnhom?

   Għid ukoll jekk din il-ħajja hux qed togħġbok jew le.

4. **Kont id-dar naqra ktieb bil-Malti …**

   Kompli din l-istorja kif trid int.

   Ibda bil-kliem li jidher skur hawn fuq.

5. **Serqa**

Irrakkonta storja ta' raġel li waqt li daħal jixtri f'ħanut, serqulu l-bagalja mill-karozza.

Għid x'għamel meta nduna.

Tmiem il-Karta